

Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimus **Energia-alan toimenpideohjelma**

Tällä toimenpideohjelmalla Energiateollisuus ry (jäljempänä Toimialaliitto) toteuttaa Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimusta, joka on työ- ja elinkeinoministeriön (jäljempänä Ministeriö), Energiaviraston, Elinkeinoelämän keskusliitto ry:n (jäljempänä Keskusliitto) ja sen toimialaliittojen sekä Metsäteollisuus ry:n välinen sopimus energiankäytön tehostamisesta vuosina 2026–2035.

Ministeriön, Energiaviraston, Keskusliiton ja sen toimialaliittojen sekä Metsäteollisuus ry:n yhteinen johtoryhmä seuraa ja ohjaa Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksen toimeenpanoa ja tekee tarvittaessa ehdotuksia sen kehittämiseksi. Sopimuksen lähtökohdat ja perusteet sekä johtoryhmän tehtävät on kuvattu edellä mainittujen sopimusosapuolien allekirjoittamassa Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksessa.

Toimenpideohjelmaa toteuttamalla varmistetaan, että loppukäyttäjillä on saatavilla kilpailukykyisesti hinnoiteltuja energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä (jäljempänä asiakkaiden energiankäytön tehostaminen) ja että niitä edistetään.

Toimenpideohjelma sisältää myös energiantuotannon sekä energian siirron ja jakelun energiatehokkuuden parantamisen menettelyt.

Tässä toimenpideohjelmassa on esitetty ne tavoitteet ja velvoitteet, joihin Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimukseen liittyvä yritys (jäljempänä Yritys) sitoutuu sekä sopimuksen irtisanomiseen, erottamiseen ja irtautumiseen liittyvät menettelyt ja mahdolliset seuraamukset. Lisäksi tässä toimenpideohjelmassa on esitetty sopimuksen mukaiset Ministeriön, Energiaviraston ja Toimialaliiton toimet sekä energiatehokkuussopimustoiminnan liittymät energiatehokkuuslakiin sekä sähkö- ja maakaasumarkkinoita koskeviin säädöksiin.

1 Sopimuskausi, kohderyhmä ja yrityksen liittyminen

1.1 Sopimuskausi ja sopimusjaksot

Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksen sopimuskausi 2026–2035 kattaa kaksi jaksoa: sopimusjakso 2026–2030 (5 vuotta) ja sopimusjakso 2031–2035 (5 vuotta), yhteensä 10 vuotta.

1.2 Kohderyhmä¹

Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksen energia-alan toimenpideohjelmaan liittyvät pääsääntöisesti päätoimialaltaan energiaa tuottavat, siirtävät, jakelevat tai energian vähittäismyyntiä² harjoittavat yritykset. Energia-alan toimenpideohjelmaan liittyvä yritys voi liittää sopimukseen myös sen hallinnassa olevan vesiliiketoiminnan.³

Toimenpideohjelmaan voivat liittyä myös loppukäyttäjille energiapalveluja tarjoavat yritykset silloin, kun ne toteuttavat kyseisiä palveluja tämän energia-alan toimenpideohjelmaan liittyneen yrityksen sopimusvelvoitteiden toimeenpanemiseksi.

¹ Konserni tai yritys, joka harjoittaa jotain tässä mainittua elinkeinotoimintaa: sähkön tuotantoa, hankintaa, siirtoa, jakelua tai vähittäismyyntiä; kaasun siirtoa ja jakelua; kaukolämmityksen ja kaukojäähdytyksen tuotantoa, hankintaa, siirtoa, jakelua tai vähittäismyyntiä; energiatehokkuuspalvelujen myyntiä

² Pois lukien polttoaineita kuten öljyä klapeja tai pellettejä myyvät toimijat.

³ Vesiliiketoiminta liitetään toimenpideohjelmaan omana raportoitavana toimipaikkana vastaavasti kuin Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksen Yleisen teollisuuden toimenpideohjelmaan ja Julkisen alan energiatehokkuussopimukseen.

1.3 Yrityksen liittyminen

Yrityksen liittymisellä Energia-alan toimenpideohjelmaan tarkoitetaan sen liittymistä erillisellä liittymisasiakirjalla Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksen em. toimenpideohjelmaan. Yrityksellä tarkoitetaan tässä yhtiötä tai muuta toimijaa, joka allekirjoittaa liittymisasiakirjan Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksen yhteen tai useampaan toimenpideohjelmaan. Yritys tässä toimenpideohjelmassa kattaa kaikki samalla liittymisasiakirjalla sopimukseen liitetyt toimijat (esimerkiksi koko konsernin).

Energia-alan toimenpideohjelmaan liittymiseksi Yritys lähettää asianmukaisesti täytetyn liittymisasiakirjan Toimialaliitolle. Yritys liitetään Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimukseen, kun Toimialaliitto on todennut Yrityksen toimittaman liittymisasiakirjan asianmukaiseksi, liitto sekä Yritys ovat allekirjoittaneet liittymisasiakirjan ja se on toimitettu Motiva Oy:lle merkittäväksi liittymisrekisteriin.

Yritys sisällyttää Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimukseen pääsääntöisesti kaikki Suomessa toimivat toimipaikat ja niiden energiantuotannon, energian siirron ja jakelun sekä energian vähittäismyyntin.

Yrityksen irtisanoutumiseen ja erottamiseen liittyvät menettelyt ja mahdolliset seuraamukset on kuvattu kohdassa 5.

2 Toimenpideohjelman tavoitteet

2.1 Toimialaliiton tavoite

Energiantuotanto

Tavoitteena on saada 70 prosenttia energia-alan energiantuotannosta Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksen piiriin vuoden 2027 loppuun mennessä.

Toimenpideohjelman tavoite primäärienergiankäytön säästölle (MWh) ja sähköntuotannon tehostumiselle (MWh) muodostuu yritysten asettamista tehostamistavoitteista vuosille 2030 ja 2035.

Energian siirto ja jakelu sekä energian vähittäismyynti

Tavoitteena on saada 80 prosenttia loppuasiakkaille toimitetusta ja myydystä energiasta sopimuksen piiriin vuoden 2027 loppuun mennessä.

Toimenpideohjelman ohjeellinen energiansäästötavoite (GWh) kaudella 2026–2035 on 6 prosenttia vuonna 2035 laskettuna kohderyhmän energian siirtoa ja jakelua harjoittavien yritysten energiankäytöstä⁴.

2.2 Yrityksen tavoitteet

Tavoitteiden asettaminen

Energiantuotanto

Yritys asettaa Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksen Energia-alan toimenpideohjelmaan liittyessään ohjeellisen energiansäästötavoitteen kaudelle 2026–2035 ja välitavoitteen vuodelle 2030. Tavoite asetetaan primäärienergiankäytön säästölle (MWh) ja/tai sähköntuotannon tehostumiselle (MWh) vuosille 2030 ja 2035 verrattuna kehitykseen ilman näitä uusia toimia.

Yritys sisällyttää Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimukseen koko energiankäyttönsä kohdan 1.3 mukaisesti.

Mikäli sopimuksen voimassaolon aikana tapahtuneista merkittävistä rakenteellisista tai omistuksellisista muutoksista johtuen Yrityksen asettamat ohjeelliset tavoitteet muuttuvat oleellisesti alkuperäisestä, Yritys tarkistaa tavoitteensa (MWh) vuosille 2030 ja 2035 uutta tilannetta vastaavaksi ilmoittamalla muutoksesta ja sen perusteista vuosiraportoinnin yhteydessä energiatehokkuussopimusten seurantajärjestelmään.

---

⁴ Sähkö, lämpö, polttoaineet

Energian siirto ja jakelu

Tavoite Yrityksen oman energiankäytön tehostamisesta asetetaan energian siirron ja jakelun energiatehokkuudelle.

Yritys asettaa energiatehokkuussopimukseen (2026–2035) liittyessään ohjeellisen energiansäästötavoitteen energiamääränä (MWh) vuodelle 2035 ja välitavoitteen vuodelle 2030. Tavoite lasketaan Yrityksen viimeisimmän liittymishetkellä käytettävissä olevan normaalia toimintaa edustavan kalenterivuoden energiatiedoista. Toimialan tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että kukin Yritys asettaa vähintään 6 prosentin tehostamistavoitteen⁵.

Mikäli sopimuksen voimassaolon aikana tapahtuneista merkittävistä rakenteellisista tai omistuksellisista muutoksista johtuen Yrityksen asettama suhteellinen (%) tehostamistavoite muuttuu oleellisesti alkuperäisestä, Yritys tarkistaa säästötavoitteen (MWh) vuosille 2030 ja 2035 uutta tilannetta vastaavaksi ilmoittamalla muutoksesta ja sen perusteista vuosiraportoinnin yhteydessä energiatehokkuussopimusten seurantajärjestelmään.

Energian vähittäismyynti ja jakelu – Asiakkaat

Yrityksen tavoitteena on toteuttaa energiatehokkuustoimia yhdessä energiapalveluja vastaanottavien asiakkaiden kanssa. Toimet kohdistuvat erityisesti asiakasryhmiin, jotka eivät ole muuten energiatehokkuussopimustoiminnan piirissä. Tavoitteena on merkittävästi edesauttaa energiatehokkuusdirektiivin energiansäästötavoitteiden saavuttamista näiden asiakkaiden energiankäytössä vuosina 2026–2035 verrattuna kehitykseen ilman näitä energiatehokkuustoimia.

Yrityksen asettamien ohjeellisten tavoitteiden seuranta

Energiantuotanto sekä energian siirto ja jakelu

Tavoitteiden saavuttamisen seurantaan hyväksytään Yrityksen sopimuskaudella 2026–2035 toteutetut energiatehokkuussopimusten seurantajärjestelmään raportoidut toimenpiteet, joiden energiansäästövaikutus on edelleen voimassa tarkasteluvuonna, ja jotka koskevat yrityksen tavoitteen määrittämisessä mukana olevaa energiankäyttöä.

Tässä toimenpideohjelmassa energiantuotannon energiatehokkuudella tarkoitetaan niiden aktiivisten toimenpiteiden toteuttamista, jotka johtavat primäärienergian käytön, järjestelmätason tai muun oman energiankäytön tehostumiseen. Energian siirron ja jakelun energiatehokkuudella tarkoitetaan niiden aktiivisten toimenpiteiden toteuttamista, jotka johtavat energian siirron, jakelun, järjestelmätason tai muun oman energiankäytön tehostumiseen. Vastaavalla tavalla energiatehokkuustoimeksi voidaan laskea aktiivisin toimenpitein saavutettavaa tulevan energiankäytön vähentämistä.

Yrityksen sopimukseen liitetyn energiankäytön⁴ ei edellytetä tavoitevuosina 2030 ja 2035 olevan sopimukseen liitettyä lähtötilannetta alhaisempi.

Energian vähittäismyynti ja jakelu – Asiakkaat

Toiminnan laajuutta, laatua ja kehittymistä tarkastellaan energiatehokkuussopimusten seurantajärjestelmään raportoitujen toimenpiteiden perusteella. Näiden tietojen avulla arvioidaan myös energiatehokkuussopimukseen liittyneiden yritysten asiakkaisiin kohdistuvien toimien energiansäästövaikutukset kansallisella tasolla.

Tässä toimenpideohjelmassa asiakkaiden energiankäytön tehostamisella tarkoitetaan toimia, jotka lisäävät asiakkaiden tietoisuutta omasta energiankäytöstään ja mahdollistavat asiakkaan energiankäytön tehostumisen (ks. kohta 3.2).

---

⁵ Tavoite lasketaan siitä energiamäärästä, johon yrityksellä tosiasiasiallisesti on mahdollisuus vaikuttaa. Energiatehokkuustoimet kohdistetaan esim. sähkön, kaukolämmön sekä kaasun siirron ja jakelun häviöiden pienentämiseen sekä kaukolämpö- ja kaasuverkon pumppauksen tehostamiseen. Tässä huomioidaan myös vesiliiketoiminnan energiankäyttö, mikäli yritys liittyy toiminnon sopimukseen.

3 Yrityksen veloitteet

3.1 Energiantuotanto sekä energian siirto ja jakelu

Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksen tämän toimenpideohjelman toteuttamisen tavoitteena on sisällyttää energiatehokkuuden jatkuva parantaminen osaksi Yrityksen käytössä olevia tai käyttöön otettavia johtamisjärjestelmiä. Energiatehokkuuden jatkuva parantaminen edellyttää johdon sitoutumista, pitkän aikavälin päämäärien ja tavoitteiden asettamista sekä niiden systemaattista toteuttamista ja seuranta.

Yritys, jota koskee vaatimus (ks. kohta 6.1) ottaa käyttöön sertifioitu energianhallintajärjestelmä, ja joka haluaa hyödyntää energiatehokkuussopimusta vaatimuksesta vapautumiseksi, sitoutuu toimenpideohjelman toteuttamiseen kohdan 3.1.1 mukaisesti.

Yritys, jota koskee vaatimus (ks. kohta 6.1) tehdä energiakatselmus, ja joka haluaa hyödyntää energiatehokkuussopimusta vaatimuksesta vapautumiseksi, sitoutuu toimenpideohjelman toteuttamiseen kohdan 3.1.1 mukaisesti.

Yritys, jota ei koske vaatimus (ks. kohta 6.1) ottaa käyttöön sertifioitua energianhallintajärjestelmää tai tehdä energiakatselmusta ja Yritystä, joka ei halua hyödyntää energiatehokkuussopimusta jommastakummasta vaatimuksesta (ks. kohta 6.1) vapautumiseksi, sitoutuu toimenpideohjelman toteuttamiseen joko kohdan 3.1.1 tai vaihtoehtoisesti kohdan 3.1.2 mukaisesti.

3.1.1 Sopimusveloitteiden toimeenpano energianhallintajärjestelmällä

Jos Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimukseen liittynyttä Yritystä koskee vaatimus (ks. kohta 6.1) ottaa käyttöön sertifioitu energianhallintajärjestelmä, Yrityksellä on mahdollisuus hyödyntää energiatehokkuussopimusta tästä vaatimuksesta vapautumiseksi. Jos Yritys haluaa hyödyntää sopimusta, sillä tulee olla käytössä sertifioitu ympäristönhallintajärjestelmä 14 001 ja energianhallintajärjestelmä ETJ+, jonka ei tarvitse olla sertifioitu.

Jos Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimukseen liittynyttä Yritystä koskee vaatimus (ks. kohta 6.1) tehdä energiakatselmus, Yrityksellä on mahdollisuus hyödyntää energiatehokkuussopimusta tästä vaatimuksesta vapautumiseksi. Jos Yritys haluaa hyödyntää sopimusta, sillä tulee olla käytössä energianhallintajärjestelmä ETJ+ tai ISO 50001, joiden ei tarvitse olla sertifioituja.

Yritys sitoutuu energiatehokkuuden jatkuvaan parantamiseen ottamalla 12 kuukauden kuluessa energiatehokkuussopimukseen liittymisestä käyttöön energiatehokkuusjärjestelmän ETJ+ tai ISO 50001. Energiatehokkuusjärjestelmän ETJ+ voi halutessaan integroida yrityksen ISO 14001 -standardin mukaiseen ympäristönhallintajärjestelmään.

Yritys sisällyttää energianhallintajärjestelmään energiantuotantoon sekä energian siirtoon ja jakeluun kohdistuvat toimenpiteet ja niiden tavoitteet.

Yritys nimeää liittymisasiakirjassaan yrityskohtaisen sopimuksen vastuuhenkilön ja halutessaan toimipaikka-kohtaiset vastuuhenkilöt. Yrityskohtainen sopimuksen vastuuhenkilö toimii yhteyshenkilönä tämän toimenpideohjelman toimeenpanoon liittyvissä asioissa sekä toimipaikkakohtaisena vastuuhenkilönä, ellei niitä ole erikseen määritetty.

Yritys sitoutuu raportoimaan vuosittain⁶ helmikuun loppuun mennessä edellisen vuoden energiankäytöstä^{4, 7} ja siihen liittyvistä tehostamistoimista sekä muiden toimenpideohjelmaan liittyvien toimien toteutumisesta toimipaikka- ja/tai toimipaikkaryhmäkohtaisesti⁸ energiatehokkuussopimuksen seurantajärjestelmään.⁹

Lisäksi Yritys pyrkii, kun se on teknisesti, taloudellisesti sekä terveys-, turvallisuus- ja ympäristönäkökohdat huomioon ottaen mahdollista, energiatehokkuus ensin -periaatteen noudattamiseen, uuden energiatehokkaan teknologian käyttöönottoon, kulutusjouston lisäämiseen sekä sisällyttämään hankintojen energiatehokkuusohjeet osaksi yrityksen hankintamenettelyjä siten, että osto-, suunnittelu- ja investointitoiminnoissa otetaan huomioon hankintakustannusten lisäksi myös käytönaikaiset kustannukset ja käyttöikä. Yritys pyrkii myös tehostamaan toimintaansa liittyvien kuljetusten ja varastoinnin energiatehokkuutta parantamalla kuljetusten logistiikkaa ja energiankäyttöä yhteistyössä näitä palveluja tarjoavien yritysten kanssa sekä vähentämään fossiilisten polttoaineiden käyttöä.

3.1.2 Sopimusvelvoitteiden toimeenpano ilman energianhallintajärjestelmää

Jos Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimukseen liittyntä Yritystä ei koske vaatimus ottaa käyttöön sertifioidua energianhallintajärjestelmää tai tehdä energiakatselmusta, tai jos näiden vaatimusten piiriin kuuluva Yritys ei halua hyödyntää energiatehokkuussopimusta ko. vaatimuksista vapautumiseksi, se voi vaihtoehtoisesti edellisessä kohdassa (3.1.1) kuvatun menettelyn sijasta sitoutua tämän toimenpideohjelman toimeenpanoon tässä kappaleessa kuvatuilla toimenpiteillä.

Toiminnan organisointi ja suunnittelu

Liittyessään sopimukseen Yritys nimeää liittymisasiakirjassaan yrityskohtaisen sopimuksen vastuuhenkilön ja halutessaan toimipaikka-/toimipaikkaryhmäkohtaiset vastuuhenkilöt. Yrityskohtainen sopimuksen vastuuhenkilö toimii yhteyshenkilönä tämän toimenpideohjelman toimeenpanoon liittyvissä asioissa sekä toimipaikka- ja/tai toimipaikkaryhmäkohtaisena vastuuhenkilönä, ellei niitä ole erikseen määritetty.

Yritys, joka ei ole ollut mukana elinkeinoelämän energiatehokkuussopimustoiminnassa sopimuskaudella 2017–2025 laatii toimipaikka- ja/tai toimipaikkaryhmäkohtaisen energiatehokkuuden tehostamissuunnitelman vuoden sisällä tähän toimenpideohjelmaan liittymisestä. Suunnitelma tarkistetaan ja tarvittaessa päivitetään vuosittain. Yritys, joka on ollut mukana elinkeinoelämän energiatehokkuussopimustoiminnassa kaudella 2017–2025, ja on tehnyt sen mukaisen tehostamissuunnitelman, tarkistaa ja päivittää sen tarvittaessa. Tehostamissuunnitelma sisältää aikataulutetut ja vastuutetut toimenpiteet kohdassa 2.2 määritettyjen Yrityksen tavoitteiden ja muiden tässä toimenpideohjelmassa mainittujen energiantuotantoon sekä energian siirtoon ja jakeluun kohdistuvien Yrityksen velvoitteiden toteuttamiseksi.

⁶ Yritys sitoutuu Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimukseen liittyessään raportoimaan vuonna 2036 vuoden 2035 vastaavat tiedot. Mikäli yritys irtautuu sopimuksesta 31.12.2030, se sitoutuu raportoimaan vuonna 2031 vuoden 2030 tiedot.

⁷ Mikäli yritys antaa liittyessään valtuutuksen, voidaan energiankäyttötiedot siirtää energiatehokkuussopimusten seurantajärjestelmään Energiateollisuus ry:stä sähkö, kaukolämpö- ja kaukojäähdytystilastokyselyihin kerätystä aineistosta.

⁸ Jos Yrityksellä on suuri määrä pienehköjä samankaltaisia toimipaikkoja, energiatehokkuussopimukseen voidaan niistä muodostaa ns. toimipaikkaryhmä, joka määritellään liittymisvaiheessa. Osa yrityksen velvoitteena olevista toimenpiteistä on sen jälkeen mahdollista kohdistaa em. toimipaikkaryhmille.

⁹ Sopimukseen liittynyt sähkön siirto- ja jakeluverkonhaltija voi täyttää lakisääteisen velvoitteensa energiatehokkuustietojen raportoinnista (ks. kohta 6.2) raportoimalla tiedot sopimusten seurantajärjestelmään.

Tehostamissuunnitelmassa yritys:

- määrittelee energiatehokkuustoiminnan ja energiatehokkuussopimuksen käytännön toimeenpanon vastuut
- tunnistaa energiankäyttönsä selvittämällä toimipaikkakohtaisesti energiankulutuksensa energialajeittain (sähkö, lämpö, polttoaineet)
- selvittää suunnitelmassa asetetun aikataulun mukaisesti mahdollisuudet tehostaa energiankäyttöä esim. energiakatselmuksin tai muilla vastaavilla selvityksillä
- laatii aikataulun kustannustehokkaiden energiankäytön tehostamistoimenpiteiden toteuttamiseksi.

Koulutus ja sisäinen viestintä

Yritys järjestää henkilökunnalleen koulutusta siten, että sen henkilökunnalla on omiin tehtäviinsä ja toimintaansa liittyen tarpeelliset tiedot ja valmiudet energian tehokkaaseen käyttöön.

Yritys pitää henkilökunnan tietoisena energiatehokkuuden jatkuvan parantamisen toteutumiseksi asetetuista tavoitteista ja toimenpiteistä sekä saavutetuista tuloksista.

Muut toimenpiteet

Yritys pyrkii lisäksi, kun se on teknisesti, taloudellisesti sekä terveys-, turvallisuus- ja ympäristönäkökohdat huomioon ottaen mahdollista:

- energiatehokkuus ensin -periaatteen noudattamiseen
- uuden energiatehokkaan teknologian käyttöönottoon
- edistämään kulutusjoustoa
- sisällyttämään hankintojen energiatehokkuusohjeet osaksi yrityksen hankintamenettelyjä siten, että osto-, suunnittelu- ja investointitoiminnoissa otetaan huomioon hankintakustannusten lisäksi myös käytönaikaiset kustannukset ja käyttöikä
- tehostamaan toimintaansa liittyvien kuljetusten ja varastoinnin energiatehokkuutta parantamalla kuljetusten logistiikkaa ja energiankäyttöä yhteistyössä näitä palveluja tarjoavien yritysten kanssa ja
- vähentämään fossiilisten polttoaineiden käyttöä.

Vuosittainen raportointi

Yritys raportoi vuosittain⁶ helmikuun loppuun mennessä edellisen vuoden energiankäytöstä Error! Bookmark not defined.⁷ ja siihen liittyvistä tehostamistoimista sekä muiden toimenpideohjelmaan liittyvien toimien toteuttamisesta toimipaikkakohtaisesti energiatehokkuussopimuksen seurantajärjestelmään.⁹

Raportoitavat tiedot sisältävät Yrityksen energiankäyttötiedot edelliseltä vuodelta sekä energiakatselmuksissa tai muuten Yrityksessä havaitut energiankäytön tehostamiseen liittyvät toimet sekä niiden energiansäästövaikutukset, investointikustannukset ja toteuttamisvuoden. Lisäksi Yritys raportoi seurantajärjestelmään muiden tämän toimenpideohjelman toteuttamiseen liittyvien toimenpiteiden etenemisestä seurantajärjestelmän edellyttämässä laajuudessa.

3.2 Energian vähittäismyynti ja jakelu – Asiakkaat

Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksen tavoitteena on sisällyttää toimenpideohjelman toimeenpanossa käytettävän menettelyn mukaisesti suunnitelmat ja toimenpiteet asiakkaiden energian loppukäytön tehostamiseksi energiapalveluilla osaksi Yrityksen käytössä olevia tai käyttöön otettavia johtamisjärjestelmiä. Tällä toiminnalla tarkoitetaan toimia, jotka lisäävät asiakkaiden tietoisuutta omasta energiankäytöstään ja mahdollistavat asiakkaan energiankäytön tehostumisen

Yritys sitoutuu kehittämään ja tarjoamaan lakisääteisten toimien lisäksi asiakkaan energiankäyttöön kohdistuvia energiatehokkuustoimia. Toimenpiteet voivat olla käyttäytymiseen ja toimintatapamuutoksiin liittyviä viestinnällisiä toimia tai asiakkaan energiankäytön tehostamiseen tähtäävien laitteiden ja palvelujen tarjoamista. Ne voivat liittyä esimerkiksi asiakkaille annettavaan energiatehokkuusviestintään, asiakkaille

vuorovaikutteisesti annettavaan energiatehokkuusneuvontaan, asiakkaan energiankäytön kulutuspalautteen ja laskutuksen kehittämiseen. Lisäksi Yritys sitoutuu innovatiivisesti kehittämään asiakkailleen uusia energia- palveluita, kulutusjoustoratkaisuja ja energiatehokkuustoimia. Yritys sitoutuu energiapalvelujen tarjoamiseen asiakkaille sekä muihin kohdassa 3.2 esitettyihin toimenpiteisiin, kun se on taloudellisesti järkevää ja toimialaa koskevan erillissäätelyn puitteissa mahdollista. Yritys toteuttaa energiatehokkuustoimet joko itse tai hankkii ne ulkopuolisilta palveluntuottajilta. Yritys määrittelee kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön vaatimukset huomioon ottaen tuotteen hintaan sisältyvät ja erikseen laskutettavat toimet.

Toiminnan organisointi ja suunnittelu

Liittyessään sopimukseen Yritys nimeää liittymisasiakirjassaan yrityskohtaisen sopimuksen vastuuhenkilön ja halutessaan toimipaikka-/toimipaikkaryhmäkohtaiset⁸ vastuuhenkilöt. Yrityskohtainen sopimuksen vastuuhenkilö toimii yhteyshenkilönä tämän toimenpideohjelman toimeenpanoon liittyvissä asioissa sekä toimipaikka- ja/tai toimipaikkaryhmäkohtaisena vastuuhenkilönä, ellei niitä ole erikseen määritetty.

Yritys, joka ei ole ollut mukana elinkeinoelämän energiatehokkuussopimustoiminnassa sopimuskaudella 2017–2025 sitoutuu asiakkaiden energian loppukäytön tehostamiseen sisällyttämällä vuoden sisällä tähän toimenpideohjelmaan liittymisestä asiakkaiden loppukäytön tehostamiseen liittyvät asiat Yrityksessä käytössä olevaan tai käyttöön otettavaan johtamisjärjestelmään tai mikäli Yrityksessä tai toimipaikoissa ei ole käytössä johtamisjärjestelmää, laatimaan vuoden kuluessa liittymisestä erillisen suunnitelman asiakkaille tarjottavista energiapalveluista ja energiatehokkuustoimista. Suunnitelma tarkistetaan ja tarvittaessa päivitetään vuosittain. Yritys, joka on ollut mukana elinkeinoelämän energiatehokkuussopimustoiminnassa kaudella 2017–2025, ja on joko sisällyttänyt sen mukaisesti asiakkaiden loppukäytön tehostamiseen liittyvät asiat Yrityksessä käytössä olevaan johtamisjärjestelmään tai laatinut erillisen suunnitelman asiakkaille tarjottavista energiapalveluista ja energiatehokkuustoimista, tarkistaa ja päivittää sen tarvittaessa vuosittain.

Asiakkaisiin kohdistuvien energiapalvelujen ja energiatehokkuustoimien vuosittainen raportointi

Yritys raportoi vuosittain⁶ helmikuun loppuun mennessä energiatehokkuussopimuksen seurantajärjestelmään edellisenä vuonna asiakkaille tarjotuista energiapalveluista.

4 Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksen sopimusosapuolten velvoitteet

4.1 Toimialaliitto

Toimenpideohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi Toimialaliitto

- perustaa ohjausryhmän tai nimeää muun tahon, jossa toimenpideohjelman toimeenpanoa seurataan ja käsitellään vähintään kerran vuodessa. Ohjausryhmään kutsutaan tämän toimenpideohjelman kannalta keskeisten tahojen ja yritysten edustajia.
- kannustaa ja opastaa yrityksiä liittymään Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimukseen sekä osallistuu sopimuksen käyttöönottoon ja sen toimeenpanon tukemiseen
- tarkistaa Yrityksen lähettämän liittymisasiakirjan asianmukaisuuden, pyytää siihen tarvittaessa lisätietoja, lähettää allekirjoituspyynnön Yritykselle ja liittää Yrityksen Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimukseen, kun Toimialaliitto ja Yritys ovat allekirjoittaneet hyväksytyin liittymisasiakirjan sekä toimittaa allekirjoitetun liittymisasiakirjan Motiva Oy:lle merkittäväksi liittymisrekisteriin
- seuraa hallinnoimaansa toimenpideohjelmaan liittyneiden yritysten säästötavoitteiden toteutumista yhdessä Motiva Oy:n kanssa
- opastaa energia-alan toimenpideohjelmaan liittyneitä yrityksiä ja osallistuu Toimialaliiton vastuulla olevan toimenpideohjelman toimeenpanoon liittyvien, vuosittain toteutettavien, seurannan ja raportoinnin tehtävien hoitamiseen

- osallistuu yhdessä muiden sopimusosapuolien kanssa energiakatselmustoiminnan edistämiseen ja tuloksista ja energianhallintajärjestelmien hyödyistä tiedottamiseen kertomalla mm. konkreettisista hyvistä esimerkeistä erityisesti pk-sektorilla
- osallistuu elinkeinoelämän energiatehokkuussopimustoiminnan kehittämiseen yhdessä Ministeriön, Keskusliiton, tähän sopimukseen liittyvien oman toimialansa yritysten, Energiaviraston sekä muiden sopimustoiminnan toimeenpanoon osallistuvien tahojen kanssa
- erottaa Yrityksen, mikäli johtoryhmä on näin päättänyt.

4.2 Ministeriö

Tavoitteiden saavuttamiseksi, ottaen huomioon vuosittain käytettävissä olevat määrärahat, Ministeriö

- tukee energiatuen myöntämiseen liittyvien ehtojen mukaisesti Yritysten energiansäätöä koskevia energiakatselmuksia ja vastaavia selvityksiä. Tuen suuruutta määrättäessä otetaan myönteisenä tekijänä huomioon Yrityksen sitoutuminen pitkäjänteiseen energiansäätöön ja energiatehokkuuden parantamiseen
- tukee Yrityksen energiakatselmuksissa tai vastaavissa selvityksissä todettuja, energiatuen yleiset ehdot täyttäviä, energiansäätöön liittyviä investointeja. Etusijalla ovat uusien teknologioiden ja toimintatapojen käyttöönottoa edistävät hankkeet. Tuen suuruutta määrättäessä otetaan myönteisenä tekijänä huomioon Yrityksen sitoutuminen pitkäjänteiseen energiansäätöön ja energiatehokkuuden parantamiseen
- osallistuu elinkeinoelämän energiatehokkuussopimustoiminnan kehittämiseen yhdessä Energiaviraston, Keskusliiton, Metsäteollisuus ry:n, Keskusliiton toimialaliittojen sekä muiden sopimustoiminnan toimeenpanoon osallistuvien tahojen kanssa niiltä osin, kun tehtäviä ei ole Ministeriöltä osoitettu Energiavirastolle.

4.3 Energiavirasto

Tavoitteiden saavuttamiseksi, ottaen huomioon vuosittain käytettävissä olevat määrärahat, Energiavirasto Ministeriön ohjauksessa

- osallistuu energiatehokkuussopimustoiminnan toimeenpanoon riittävien resurssien
- osallistuu elinkeinoelämän energiatehokkuussopimustoiminnan kehittämiseen yhdessä Ministeriön, Keskusliiton, Metsäteollisuus ry:n, Keskusliiton toimialaliittojen ja sopimustoiminnan toimeenpanoon osallistuvien tahojen kanssa niiltä osin, kun tehtävät on osoitettu Ministeriöltä Energiavirastolle
- seuraa Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksen tavoitteiden toteutumista
- osallistuu sopimuksen toimeenpanoon liittyvien kehittämis- ja kokeiluhankkeiden toteuttamiseen yhdessä muiden sopimusosapuolten kanssa
- vastaa yritysten sopimusvelvoitteiden toteutumisen seurannasta, lähettää Yritykselle huomautuksen sopimusvelvoitteiden laiminlyönnistä ja tekee johtoryhmälle tarvittaessa ehdotuksen Yrityksen sopimusvelvoitteiden laiminlyönnistä johtuvista jatkotoimista
- osoittaa Motiva Oy:lle resursseja, jotta Motiva voi ylläpitää liittymisrekisteriä, ylläpitää ja kehittää sopimusten seurantajärjestelmää, tuottaa sopimuksen tavoitteiden ja vaikutusten toteutumisen seurantaan tarvittavaa tietoa, seurata toimenpideohjelmien toteutumista, tukea sopimustoiminnan viestintää ja ylläpitää verkkosivuja, osallistua elinkeinoelämän energiatehokkuussopimustoiminnan kehittämiseen, osallistua toimenpideohjelmien vuosittaisten yhteenvetotietojen kokoamiseen sekä tukea yritysten sopimuksen toimeenpanoa esimerkiksi tuottamalla tiedotus- ja koulutusmateriaalia hyvistä käytännöistä ja osallistua kehittämis- ja kokeiluhankkeiden toteuttamiseen
- osallistuu mahdollisen energiatehokkuusneuvonnan rahoittamiseen ja järjestämiseen.

5 Sopimuksen irtisanominen, sopimuksesta erottaminen, mahdolliset seuraamukset sekä sopimuksesta irtautuminen

5.1 Yrityksen irtisanoutuminen sopimuksesta ja sen mahdolliset seuraamukset

Yritys voi irtisanoutua Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksesta ilmoittamalla siitä Energiavirastolle ja toimenpideohjelmaa hallinnoivalle liitolle. Irtisanoutumisilmoituksessaan Yritys sitoutuu ilmoittamaan mahdolliset sopimuskauden aikana energiatehokkuussopimuksen perusteella saamansa energiatuet.

Sopimuksesta irtisanoutuvan Yrityksen tämän sopimuksen perusteella saamat energiatuet voidaan periä takaisin siten, kuin takaisinperintään liittyvät ehdot on kirjattu kyseiseen tuen myöntöpäätökseen. Tuen myöntänyt viranomainen päättää tuen takaisinperinnästä tapauskohtaisesti.

5.2 Yrityksen erottaminen sopimuksesta ja sen mahdolliset seuraamukset

Yritys voidaan erottaa Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksesta, mikäli Yritys ei toteuta niitä velvoitteita, joihin se on siihen liittyessään sitoutunut. Erottamisperusteina voivat olla toistuvat laiminlyönnit sopimuksen mukaisissa Yrityksen velvoitteiden toimeenpanossa tai niiden raportoinnissa energiatehokkuussopimustoiminnan seurantarjestelmään.

Havaittuaan sopimusvelvoitteen laiminlyönnin, Energiavirasto lähettää Yritykselle huomautuksen. Jos Yritys ei sille annetussa määräajassa korjaa toimintaansa hyväksyttävästi, Energiavirasto tekee johtoryhmälle ehdotuksen jatkotoimista. Päätös Yrityksen erottamisesta Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksesta tehdään aina johtoryhmässä.

Sopimuksesta erotetun Yrityksen tämän sopimuksen perusteella saamat energiatuet voidaan periä takaisin siten, kuin takaisinperintään liittyvät ehdot on kirjattu kyseiseen tuen myöntöpäätökseen. Tuen myöntänyt viranomainen päättää tuen takaisinperinnästä tapauskohtaisesti.

5.3 Yrityksen irtautuminen Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksesta 31.12.2030

Mikäli Yritys toimittaa asianmukaisesti täytetyn liittymisasiakirjan Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimukseen 31.12.2028 mennessä, se voi ilman kohdissa 5.2 ja 5.3 kuvattuja energiatukiin liittyviä seuraamuksia irtautua sopimuksesta ensimmäisen sopimusjakson päättyessä 31.12.2030⁶. Yrityksen on ilmoitettava sopimuksesta irtautumisestaan Energiavirastolle ja toimenpideohjelmaa hallinnoivalle liitolle vuoden 2030 loppuun mennessä.

Tässä kohdassa mainittu irtautuminen ei siis koske Yrityksiä, jotka toimittavat liittymisasiakirjan 31.12.2028 jälkeen.

6 Liittymät lainsäädännön toimeenpanoon ja tietojen luovuttaminen

6.1 Liittymä energiatehokkuuslakiin

Energiatehokkuusdirektiivi (EU) 2023/1791, velvoittaa yritykset, joiden keskimääräinen vuotuinen energiankulutus kolmen edellisen vuoden aikana ja kaikki energiankantajat huomioon ottaen on yli 85 TJ (23,61 GWh), ottamaan käyttöön energianhallintajärjestelmän. Lisäksi direktiivi velvoittaa yrityksiä, jotka eivät käytä energianhallintajärjestelmää ja joiden keskimääräinen vuotuinen energiankulutus kolmen edellisen vuoden aikana on yli 10 TJ (2,78 GWh), tekemään energiakatselmuksen. Direktiivissä luetellaan vaihtoehtoiset tavat, joilla yritykset voivat täyttää energianhallintajärjestelmää ja katselmointia koskevat velvoitteet.

Energianhallintajärjestelmiin ja katselmuksiin liittyvät velvoitteet toimeenpannaan direktiivin (EU) 2023/1791 edellyttämällä kansallisella lainsäädännöllä. Energiatehokkuuslaissa määritetään energiatehokkuussopimukseen liittyneiden yritysten vaihtoehdot direktiivin velvoitteiden täyttämiseksi.

Kun kyse on laissa säädetystä veloitteesta, joka koskee tiettyä yritystä, ja yrityksellä on lain nojalla mahdollisuus täyttää veloitteensa kokonaan tai osittain kuulumalla energiatehokkuussopimukseen, sopimukseen liittyneenä yrityksenä pidetään: 1) yritystä (yhtiötä tai muuta toimijaa), joka on allekirjoittanut liittymisasiakirjan ja liittynyt sopimuksen mukaisesti yhteen tai useampaan toimenpideohjelmaan (esimerkiksi konsernin emoyhtiötä tai sellaista yhtiötä, joka ei kuulu konserniin), ja 2) yritystä (yhtiötä tai muuta toimijaa), jonka energiankäyttö on liitetty sopimuksen mukaiseen toimenpideohjelmaan toisen yrityksen allekirjoittamalla liittymisasiakirjalla (esimerkiksi konsernin tytäryhtiötä, joka on liitetty sopimukseen emoyhtiön allekirjoittamalla liittymisasiakirjalla).

6.2 Liittymä sähkö- ja maakaasumarkkinoita koskeviin säädöksiin

Energiatehokkuusdirektiivin (EU) 2023/1791 nojalla sähkön ja kaasun siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden on seurattava ja kvantifioitava verkkohäviöiden kokonaismäärää ja, jos se on teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa, optimoitava verkkoja ja parannettava verkon tehokkuutta. Niiden on raportoitava kyseisistä toimenpiteistä ja verkkohäviöiden vähentämisestä odotetuista energiansäästöistä kansalliselle energia-alan sääntelyviranomaiselle.

Edellä mainittuja siirto- ja jakeluverkonhaltijoita koskevat veloitteet toimeenpannaan direktiivin (EU) 2023/1791 edellyttämällä kansallisella lainsäädännöllä. Lailla tai sen nojalla määritetään energiatehokkuussopimukseen liittyneiden yritysten vaihtoehdot direktiivin veloitteiden täyttämiseksi.

6.3 Tietojen luovuttaminen

Motiva Oy ylläpitää sopimustoiminnan liittymisrekisteriä ja toimii yleisen tietosuoja-asetuksen ((EU) 2016/679) mukaisena rekisterinpitäjänä. Liittymisrekisteri sisältää sopimusten yrityskohtaisten vastuuhenkilöiden ja muiden sopimukseen liittyvien henkilöiden yhteystietoja. Sopimusosapuolet ottavat huomioon yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimukset rekisterinpitäjän ja sopimusosapuolten välisissä henkilötietojen luovutuksissa ja muussa henkilötietojen käsittelyssä. Selvyyden vuoksi todetaan, että rekisterissä olevien henkilöiden tietojen luovuttaminen sopimusosapuolille ei edellytä tietosuoja-asetuksen mukaan erillistä sopimusta, jos kyse ei ole tietojen käsittelystä rekisterinpitäjän toimeksiannosta.¹⁰

Energiatehokkuussopimusten seurantajärjestelmä sisältää yritysten raportoimia toimenpide- ja muita tietoja. Yrityksen seurantajärjestelmään raportoimat tiedot ovat luottamuksellisia. Seurantajärjestelmän ylläpitäjä (Motiva Oy) ei luovuta tietoja ilman Yrityksen antamaa suostumusta. Raportoiduista tiedoista julkaistaan kuitenkin yhteenvetoja, joista yksittäisen yrityksen tietoja ei voi päätellä. Liittyessään energiatehokkuussopimukseen Yritys voi halutessaan antaa valtuutuksen tietojen luovutukseen liittymisasiakirjassa mainittuihin tarkoituksiin.

¹⁰ Rekisterinpitäjä huolehtii tietosuoja-asetuksen mukaisista velvoitteistaan ja ilmoittaa rekisteröidyille asetuksen mukaiset tiedot, mm. tiedon siitä, luovutetaanko kerättyjä tietoja eteenpäin ((EU) 2016/679, 13 ja 14 artikla).